

vergadering **C270**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 12 mei 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de praktijkcommissie – 2775 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verlenging van de praktijkcommissie – 2780 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het tussentijdse rapport van de praktijkcommissie ter evaluatie van de uitrol van de nieuwe eindtermen in het secundair onderwijs – 2784 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanbevelingen in het rapport van de commissie Beter Onderwijs en het gebrek aan acties om de onderwijskwaliteit te verbeteren – 2783 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de naamloze leerjaren als sterke schakel naar het hoger onderwijs – 2810 (2021-2022)	15
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over studietoelagen in het hoger onderwijs – 2788 (2021-2022)	20
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toekomst van het project Talent – 2816 (2021-2022)	26

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de praktijkcommissie – 2775 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verlenging van de praktijkcommissie – 2780 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het tussentijdse rapport van de praktijkcommissie ter evaluatie van de uitrol van de nieuwe eindtermen in het secundair onderwijs – 2784 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

Loes Vandromme (CD&V): De Vlaamse Regering besliste eind april om de werkzaamheden van de praktijkcommissie die de invoering van de nieuwe eindtermen in het secundair onderwijs moet opvolgen, met één jaar te verlengen. Acht maanden na de invoering van de eindtermen blijkt het te vroeg voor de commissie om al een eindrapport op te maken en de implementatie van de nieuwe eindtermen volledig in kaart te brengen. Tegen het einde van 2022 komt er wel een tussentijds rapport, met eventuele suggesties tot aanpassing van de eindtermen.

In februari rapporteerde de commissie een eerste keer over haar werkzaamheden aan de Vlaamse Regering en in maart kwam er een tussentijds rapport. Ook in deze commissie Onderwijs kwam het thema al vaak ter sprake. De laatste keer was dat op 10 maart 2022. Toen wees ik al op een heel belangrijke passage uit de mededeling aan de Vlaamse Regering: "Als de inzichten van de praktijkcommissie geen aanpassingen aan hogervermeld decreet vereisen, dan beslist de Vlaamse Regering wanneer de onderwijsdoelen voor de derde graad worden ingevoerd. Maar in het andere geval zal het Vlaams Parlement deze beslissing nemen op basis van een ontwerp van decreet dat de voorstellen tot bijsturing van de voormelde praktijkcommissie omvat."

Welke zaken dient het tussentijds rapport, dat er tegen eind dit jaar moet liggen, te bevatten? Waarin verschilt dit rapport dan met het definitieve rapport, dat zes maanden later, namelijk eind juni 2023, klaar moet zijn?

Betekent de verlenging van de opdracht van de commissie ook dat scholen nu nog wat extra ruimte krijgen om zaken uit te proberen en zich te verdiepen in de concrete vertaling van de eindtermen naar de klasvloer?

Hoe verlopen de werkzaamheden van de commissie van academici? Hoe verliep de samenwerking met de praktijkcommissie tot nog toe?

Hoe ziet u de verdere werking van de praktijkcommissie als er een arrest van het Grondwettelijk Hof komt?

Hoe ziet u de uitrol van de modernisering in de derde graad, nu er pas tegen eind 2022 duidelijkheid zal zijn en er reeds indicaties zijn dat er, minstens voor bepaalde richtingen, spanning zit op de haalbaarheid?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het Vlaams Parlement keurde op 10 februari 2021 de nieuwe onderwijsdoelen of eindtermen voor de tweede en derde graad secundair onderwijs goed. De nieuwe onderwijsdoelen voor de tweede graad zijn in september 2021 ingegaan en worden, net zoals in de eerste graad, leerjaar per leerjaar ingevoerd.

De Vlaamse Regering heeft daarbij aandacht gegeven aan een kwaliteitsvolle implementatie van de nieuwe onderwijsdoelen en richtte onder meer een onafhankelijke praktijkcommissie op. Deze praktijkcommissie bewaakt de praktische implementatie van de nieuwe onderwijsdoelen van de tweede en derde graad secundair onderwijs en de haalbaarheid ervan. Het was de intentie dat de praktijkcommissie na één schooljaar aanbevelingen zou formuleren voor eventuele bijsturingen voor de eindtermen voor de tweede en derde graad secundair onderwijs en voor de specifieke eindtermen.

De N-VA-fractie vindt de praktijkcommissie een goede zaak. De eindtermen zijn ontwikkeld in ontwikkelcommissies waar de koepels, experts en de administratie Onderwijs bij betrokken waren. Noch de vorige minister Crevits, noch de huidige minister Weyts, noch hun kabinet of het Vlaams Parlement hebben die eindtermen ontwikkeld. Maar het kan geen kwaad, het is zelfs nodig, om die eindtermen te onderzoeken, in eerste instantie door de signalen vanuit het bso en kso. Zij hebben praktijkvakken en stage en vragen zich af of er nog genoeg tijd gaat zijn voor dat stuk van de opleiding. Dat is voor de leerlingen een motiverend gedeelte. Vanuit het tso komen dezelfde signalen. Daarom bekijkt de praktijkcommissie alles. Ik vind dat een goede zaak.

Als er bijsturingen nodig zijn, als zij voorstellen doen met argumentatie, vernemen we dat graag. Het was inderdaad misschien te optimistisch om na acht maanden reeds een helder beeld te krijgen van de praktische implementatie van de nieuwe eindtermen.

Zal de commissie in haar huidige bezetting verder blijven werken? Of gaat u aanpassingen doen?

Welke extra of andere taken zal de commissie volgend schooljaar op zich nemen? Zijn dat extra diepte-interviews, survey's of tijdschrijven bijvoorbeeld?

Welke voorlopige conclusies trekt u wél al uit het tussentijdse verslag? Dat heeft de commissie wel opgemaakt. Wat haalt u daaruit?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik zal mijn inleiding wat inkorten, want de vorige sprekers hebben al een aantal zaken aangehaald. De zaken die er nog niet zo zijn uitgekomen, zal ik toch nog even aanhalen.

Volgens de voorzitters, Kristien Druyts en Isabelle Janssens, gaat de modernisering van het secundair onderwijs om veel meer dan enkel eindtermen. Het is een complex veranderingsproces, waarbij het van belang is om ook te kijken naar de implementatie van dat hele proces. Dat hebben ze dan ook onderzocht met hun diepte-interviews.

Scholen zijn ook vragende partij voor meer tijd. Ze zijn dankbaar dat de inspectie een gedoogperiode van twee jaar heeft, maar ze geven aan dat dat onvoldoende is om de opdracht waar te maken.

Omtrent de haalbaarheid blijkt dat vooral scholen met een specifiek profiel aangeven dat er voor bepaalde studierichtingen mogelijk knelpunten zijn. Vooral in het tso en kso is er te weinig ruimte in het curriculum. Dat is een bevestiging van de eerdere bezorgdheden, geuit nog voor de aanvang van de eindtermen.

Directeurs benadrukken dan ook het belang van voldoende ruimte voor praktijkvakken in het tso, kso en bso.

Dan hebben we nog de scherpe kritiek vanuit het katholiek onderwijs. Lieven Boeve stelt dat de praktijkcommissie niet doet wat ze moet doen. De focus ligt volgens hem niet op de haalbaarheid van de eindtermen, maar wel op de implementatie, wat niet de bedoeling was. Een van de grootste gevaren is volgens hem dat er geen methodiek ontwikkeld is om concreet te meten hoeveel lestijd nodig is om de eindtermen in de klas te brengen.

Ik heb dus de volgende vragen.

Hoe evalueert u de bezorgdheid geuit in dit tussentijdse rapport en de kritiek geuit door de voorzitters van de commissie?

De inspectie zal zoals gezegd een gedoogperiode van twee jaar hanteren, maar volgens bevraagde scholen is dat dus te beperkt. Overweegt u een eventuele verlenging van die gedoogperiode bij de onderwijsinspectie? Of kan er aan deze bezorgdheid tegemoet worden gekomen door de onderwijsinspectie versneld meer te laten inzetten op gedifferentieerd doorlichten, en door de inzet van meer ondersteunende en adviserende gesprekken tussen de echt beoordelende en controlerende doorlichtingen door, in scholen met een tweede graad secundair onderwijs?

Wat betreft de nood aan voldoende ruimte voor praktijkvakken in het tso, kso en bso: zult u overwegen om in het kader daarvan de eindtermenset van de tweede graad in die segmenten te verlichten of enkele eindtermen te schrappen? Wanneer zullen scholen uitsluitel krijgen of u een initiatief in die richting zult nemen? U hebt het mandaat nu met een jaar verlengd, dus zal die commissie twee jaar in werking zijn, maar ik veronderstel toch niet dat de scholen tot juni 2023 zullen moeten wachten om hieromtrent uitsluitel te krijgen? Zij hebben immers ook tijd nodig om een mogelijke aanpassing goed voor te bereiden.

Hoe evalueert u de kritiek vanuit Katholiek Onderwijs Vlaanderen? Ze vragen om een sterker mandaat voor de praktijkcommissie, zodat die de haalbaarheid van de nieuwe eindtermen op methodische wijze kan onderzoeken en tijdig voorstellen kan doen om ze te versoberen. Zult u hierop ingaan zodat ook dit meer kwantificerende aspect wordt meegenomen?

Ten gevolge van de verlenging van het mandaat zal de commissie de volledige uitrol in de tweede graad kunnen evalueren, maar er zijn ook heel veel bezorgdheden over de implementatie en de haalbaarheid van de eindtermen in de derde graad. Om ook die te evalueren is er nood aan extra verlenging. U hebt dat in het verleden bij eerdere vragen weggewuifd, maar in de praktijk is het toch overduidelijk dat die nood wel degelijk bestaat. Waarom gaat u niet in op deze suggestie? Waarom is het mandaat van de commissie dus slechts beperkt verlengd en dus niet voor de volle vier jaar die de uitrol van de eindtermen en de modernisering van het secundair onderwijs in beslag zal nemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De eindtermen werden inderdaad in dit mooie Vlaams Parlement goedgekeurd op 10 februari 2021.

Ze waren het resultaat van een omvattend werk van die zogenaamde ontwikkelcommissies. Wie zit er in die ontwikkelcommissies? Dat zijn de koepels zelf, de onderwijsverstrekkers, de leerkrachten, de administratie en de experts.

Van in het begin was er een gerede bezorgdheid over de omvang van die eindtermen, de mate van gedetailleerdheid en de mate waarin ze voldoende ruimte

zouden laten voor een kwalitatieve invulling van de praktijkcomponent of de artistieke component. Daarom heeft de Vlaamse Regering op mijn voorstel beslist om zo'n praktijkcommissie op te richten. De opdracht bestond erin om na dit schooljaar waar nodig bijsturingen voor te stellen, op grond van hun praktijkervaring. Er wordt getoetst of dat wat op theoretisch niveau uit die ontwikkelcommissie komt ook in de praktijk effectief goede eindtermen vormt.

Zoals voorzien heeft de praktijkcommissie eind maart van dit jaar haar tussentijds rapport opgeleverd. Daarin werd gerapporteerd over de werkzaamheden en de tussentijdse bevindingen.

Ik ben verheugd om te melden dat de commissie ondervindt dat ons veerkrachtig onderwijs een grote bereidheid toont om aan de slag te gaan met die nieuwe eindtermen.

Binnen de commissie leeft de gedeelde vraag om het onderzoek naar de haalbaarheid van de nieuwe eindtermen niet stop te zetten na dit schooljaar. Ze geven namelijk aan dat een diepgaande evaluatie van de eindtermen bijzonder moeilijk is na één schooljaar, vooral omdat die eindtermen gradueel worden ingevoerd. Zo worden de nieuwe eindtermen dit schooljaar enkel gebruikt in het eerste leerjaar van de tweede graad. Volgend schooljaar worden die ook in het tweede leerjaar van de tweede graad ingevoerd. Ik kan me er dus volledig in vinden dat er meer diepgaande aanbevelingen kunnen worden gedaan nadat de eindtermen in één volledige graad zijn uitgerold. Daarom is de Vlaamse Regering op mijn voorstel akkoord gegaan met een verlenging van de opdracht van de commissie met één schooljaar, aangezien de scholen ondertussen meer vertrouwd zijn geraakt met de nieuwe eindtermen en daar meer inzicht in kunnen bieden. Bovendien geven de voorzitters ook aan dat zijzelf en hun collega's enthousiast zijn om nog een jaar verder te werken.

Onmiddellijk hun opdracht verlengen voor een nog langere periode lijkt mij momenteel niet aan de orde, al sluit ik dat niet uit. Laten we dat beslissen op grond van onder andere de mogelijke uitkomst van het rapport dat we hebben gevraagd tegen het einde van dit kalenderjaar.

In het verlengingsjaar moet er wel een fijnmazigere bevraging worden uitgevoerd tot op het niveau van de individuele studierichtingen. Het is aan de praktijkcommissie om zich door wie dan ook te laten adviseren of wie dan ook te consulteren, waarover dan ook. Er is een commissie van academici die al een nota heeft voorgesteld aan de praktijkcommissie met betrekking tot voorstellen voor eventuele methodologische bijsturingen voor het uitwerken van eindtermen op lange termijn. De praktijkcommissie focuste zich eerder op de huidige eindtermen en de haalbaarheid daarvan. Dat was ook de opdracht. Maar daarnaast deed de praktijkcommissie ook een beroep op de methodologische expertise van de commissie van academici.

Voor alle duidelijkheid: de verlenging van de opdracht betekent niet dat de opdracht om tegen het einde van dit schooljaar 2021-2022 met een rapport te komen, vervalst. We willen eigenlijk gewoon op regelmatige basis op de hoogte worden gehouden, zodat we kunnen ingrijpen indien nodig. Als er bijsturingen worden gesuggereerd, kun je je op een bepaald moment afvragen of je nu moet optreden – en dat zul je dan desgevallend decretaal moeten doen – of nog een beetje moet wachten tot wanneer er misschien nog enkele aanbevelingen aan zullen worden toegevoegd, om te vermijden dat je verschillende keren een decretaal proces moet doorlopen. Dat zou een overweging kunnen zijn.

We hebben er van bij de start rekening mee gehouden dat de implementatie van zo'n hervorming tijd kost. De praktijkcommissie vraagt om die gedoogperiode te verlengen. Van in het begin zijn we ervan uitgegaan dat er nieuwe eindtermen

waren sinds 1996 en dat de implementatie dus wel wat tijd zou vergen. Daarom hebben we niet alleen die praktijkcommissie opgericht, maar hebben we ook gezegd dat de gedoogperiode door de onderwijsinspectie in stand wordt gehouden. Scholen zullen dus niet door de onderwijsinspectie op de vingers worden getikt op grond van de mate waarin ze die eindtermen al dan niet volledig correct implementeren. De praktijkcommissie vraagt in dezen om de gedoogperiode te verlengen. Ik wil me daar nu niet over uitspreken, omdat we daar voorzichtig mee moeten zijn. Het is een afweging: het mag niet gebeuren dat de onderwijsinspectie al te lang geen instrument in handen heeft om op te treden waar nodig. Anderzijds moet je je er ook rekenschap van geven dat je dan misschien het signaal geeft dat we nog niet naar die eindtermen moeten kijken, dat dat niet zo belangrijk is. Ik wil daar een slag om de arm houden.

Wat de uitspraak van de heer Boeve betreft, dat de praktijkcommissie niet doet wat haar is opgedragen: ik denk dat het aan de opdrachtgever is om daarover te oordelen, namelijk de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering heeft met tevredenheid vastgesteld dat de opdracht wordt verlengd. Ik denk dat dat niet zou gebeuren, mocht er geen tevredenheid bestaan over de reeds geleverde werkzaamheden. Ik denk ook dat deze praktijkcommissie zich heel plichtsbewust kwijt van haar taken. Ze doen dat vrijwillig. Ze doen ook heel wat moeite om de stem van het onderwijsveld te vertolken. We moeten ook realistisch zijn: net door de grote vrijheid die voorzien is bij de realisatie van de eindtermen, is de manier waarop scholen er concreet mee aan de slag gaan, erg verschillend. Dat heeft tot gevolg dat het realiseren van eindtermen niet eenvoudigweg te kwantificeren is. De inhoud van het tussentijds rapport toont, denk ik, hoe gedegen de praktijkcommissie te werk gaat. Vanzelfsprekend zouden we allemaal willen dat dat sneller gaat en dat de oplossingen kant-en-klaar gepresenteerd kunnen worden. Maar dat is in deze complexe realiteit niet zo. Ik respecteer de praktijkcommissie in haar vraag om voldoende tijd te krijgen en om met voldoende nuance naar de praktijk te kunnen kijken. Dat lijkt mij een goede werkwijze.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Namens onze fractie wil ik graag onze oprechte waardering uitspreken voor de inzet van de leden van de praktijkcommissie, die dat vrijwillig doen. De eindtermen worden daarin vanop het veld tegen het licht gehouden. Voor onze fractie was die praktijkcommissie ook een belangrijke voorwaarde. We hebben ondertussen geleerd dat er echt wel nood was aan zo'n overkoepelende commissie, die er eerder niet was.

De opmerkingen van het kso en tso kunnen we niet zomaar naast ons neerleggen. Onze fractie kan zeker akkoord gaan met een verlenging van de opdracht. Anderzijds wil ik ertoe oproepen om rekening te houden met de timing, opdat het allemaal realiseerbaar is voor de mensen die het op het terrein moeten uitvoeren.

Ik heb twee bijkomende vragen. Wie zit er in die commissie van academici? Het is belangrijk dat we weten hoe men vanuit het hoger onderwijs kijkt naar wat er loopt in het secundair onderwijs. De regering moedigde aan om te overleggen met die commissie van academici. Betekent dat dan dat dat tot op heden niet gebeurd is?

Mijn tweede bijkomende vraag gaat over de stand van zaken inzake de eindtermen basisonderwijs. Hebben de werkzaamheden van de praktijkcommissie een impact op die eindtermen tout court en op hoe ze tot stand komen? En ik trek de lijn verder door: heeft wat de leerlingen in het basisonderwijs moeten kennen, een impact op wat er beslist kan worden in die praktijkcommissie?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister, dat een aantal belangrijke elementen bevat. Die fijnere bevraging tot op studierichtingniveau vind ik wel belangrijk, maar ik wil er toch een kanttekening bij plaatsen. Op het moment

dat leerkrachten en scholen met nieuwe eindtermen worden geconfronteerd, vraagt dat heel wat tijd en energie en wat zoeken. Tijdens het eerste jaar dat die ingevoerd zijn, neem ik aan dat men soms merkt dat die eindtermen eigenlijk te weinig aan bod gekomen zijn. Dat onderzoek moet dus methodologisch goed verlopen. Bij die bevraging moet ook verder gekeken worden dan enkel naar de emotie dat er iets nieuws ingevoerd wordt, dat tijd en energie vraagt. Daar moeten we rekening mee houden.

Daarbij heb ik een aansluitende vraag. In de ene school verloopt het invoeren van die nieuwe eindtermen vlot, in de andere iets minder vlot. Op welke manier kunnen we dat boven water krijgen en de scholen daarbij begeleiden? Want dat kan natuurlijk samenhangen met de leerlingenpopulatie en de studierichting, maar dat kan ook samenhangen met de school en de ondersteuning vanuit de school of van elders. Ik denk dus dat we heel goed moeten weten wat we aan het onderzoeken zijn en wat het resultaat is van dat onderzoek.

Ook namens onze fractie wil ik de leden van de praktijkcommissie bedanken voor de tijd die ze daarin steken. Ze voeren een belangrijke rol uit.

Ik heb daarnet nog een vraag gesteld waarop u volgens mij niet geantwoord hebt, minister. Blijft de samenstelling dezelfde, behoudens natuurlijk die academische expertise die wordt aangetrokken? Blijft de commissie voor de rest met dezelfde samenstelling werken? Zelf heb ik daar overigens geen opmerkingen over.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Wat de verlenging van de gedoogperiode voor de inspectie betreft, begrijp ik dat u beducht bent om een verkeerd signaal te geven, namelijk dat de scholen de indruk zouden krijgen dat het zo nauw niet steekt, dat ze maar wat kunnen doen. Aan de andere kant, denk ik, zal het zeer moeilijk zijn om dit allemaal binnen de twee jaar gerealiseerd te krijgen. Het is echt inlopen wat men nu doet. Op het einde van het mandaat van deze commissie moet u echt perspectief geven op dat vlak. Als u denkt dat het nodig is op basis van hun bevindingen, zou ik daar zeker een jaar aan toevoegen.

Wat de kritiek van Katholiek Onderwijs Vlaanderen betreft, zegt u dat de Vlaamse Regering wel tevreden is. Het tegenovergestelde zou me verbazen.

Dat kwantificerende aspect is moeilijk, dat geef ik toe. Het is niet evident om dat zomaar te meten. Dat zal ook bij elke leraar in de klas anders zijn. Ieder werkt aan die eindterm en dat heeft zoveel uur gekost enzovoort. Dat zal men echt moeten meten. Meten is weten, zegt u vaak. Het zal zeker moeten worden uitgetest, of bepaalde eindtermen wel haalbaar zijn, dan wel of ze er te veel uren moeten aan besteden en geen ruimte meer hebben voor praktijkvakken en dergelijke.

De verlenging van het mandaat van de commissie sluit u niet uit. Dat is al positief. U zult dat mogelijk beslissen op het eind van deze periode. Ik geef toch nog een aantal elementen aan die de commissie zelf in haar rapport heeft gezet. Zij heeft telkens een interview van twee uur als basis genomen. Ze hebben er bewust voor gekozen om enkel de eindtermen van de tweede graad te bevragen, aangezien de eindtermen van de derde graad nog niet ingevoerd zijn. Daar kan men moeilijk onderzoek naar voeren, er is nog geen voorwerp. Sowieso zal men dat met twee jaar moeten verlengen. De praktijkcommissie wil uitdrukkelijk benadrukken dat de vermelde verschillen in het implementatieproces tussen verschillende scholen gebaseerd zijn op kleine aantallen. Verder onderzoek is nodig om een volledig beeld te kunnen schetsen. Dat moet dus nog worden uitgebreid.

De commissie zegt ook: "De praktijkcommissie zal meer diepgaand onderzoek nodig hebben om na te gaan welke knelpunten gerelateerd zijn aan de eindtermen, en welke knelpunten te maken hebben met andere factoren. (...) Een herhaal-onderzoek van de betreffende scholen in de loop van volgend schooljaar zou nog een kwaliteitsvoller beeld kunnen geven omdat gaandeweg de houding naar de eindtermen en modernisering kan veranderen door wat er gebeurt op de schoolvloer." Meer ervaring dus in de scholen, van de leerkrachten en van de directies, die er een beter zicht op gaan krijgen. Verder zeggen ze dat er een meer fijnmazige bevraging nodig is tot op het niveau van individuele studierichtingen.

In een latere fase, zo stellen ze expliciet, is er een uitgebreid onderzoek van de derde graad nodig.

We blijven pleiten voor een verlenging van twee jaar. Of dezelfde mensen daar dan mee belast moeten worden, weet ik niet. Misschien vinden ze vier jaar te lang om daarmee bezig te zijn. Dat is een andere kwestie. Hun expertise moeten ze natuurlijk wel kunnen doorgeven. Ik denk dat er nood is aan verlenging.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft de bezorgdheid omtrent de aanpassingen aan de eindtermen die desgevallend zouden worden doorgevoerd, zouden de scholen daar vrij snel zicht op moeten krijgen. Het is natuurlijk zo dat we ervan uitgaan – en dat is net de opdracht van de commissie – dat elke aanpassing die wordt gesuggereerd, de scholen ten goede komt en er uiteindelijk ook altijd voor zorgt dat zij hun werkzaamheden beter kunnen verrichten.

Ten tweede werd er gevraagd naar de commissie van academici. Wie zit daarin? Ze wordt voorgezeten professor emeritus Ludo Melis van de KU Leuven en professor Nadine Engels van de VUB. Daar zitten ook nog in: professor Kristof De Witte, ook van de KU Leuven, professor Elke Struyf, u welbekend, van de UA, professor Perez van de UGent en mevrouw Heidi Gielen van de Universiteit Hasselt. Dat is toch wel een correcte spreiding van de experts die erin zitten.

Wij hebben aan de praktijkcommissie gevraagd om van die gedegen expertise ook gebruik te maken, en misschien ook verder te bekijken of er op grond van de methodologische inzichten van die commissie van academici in de toekomst een specifieke werkwijze kan worden aangeduid voor de aanpak van de eindtermen. Wat mij betreft, ik denk dat ik dat al enkele keren heb gezegd: laat ons niet opnieuw 25 jaar wachten vooraleer we de eindtermen gaan actualiseren. Daarom is het misschien ook zinvol om al te beginnen nadenken met welke methodiek we dat zouden kunnen doen. De discussie is nu immers net ontstaan omdat er 25 jaar is gewacht. Vervolgens is er een soort groot finalemoment, waarbij iedereen zegt: 'Het is nu het belangrijkste, want anders moeten we nog eens 25 jaar wachten om onze ei gelegd te krijgen en ons punt te halen.' Dat wil ik dus vermijden. Het zou zinvol zijn als we op dat vlak wat methodieken krijgen aangereikt, maar dat staat los van de oorspronkelijke opdracht van de commissie.

Wat betreft de eindtermen in de derde graad is het natuurlijk zo dat die voortbouwen op de eindtermen van de tweede graad. De fundamentele bezorgdheden die worden geuit met betrekking tot de verenigbaarheid van algemene vorming en praktijkvorming en op het vlak van de haalbaarheid, gedetailleerdheid en dergelijke, dat is natuurlijk een discussie die we moeten uitklaren ten aanzien van de eindtermen van de tweede graad. Natuurlijk zijn er desgevallend ook repercussies voor de eindtermen van de derde graad.

Opnieuw, mijnheer Laeremans, ik sluit niets uit. Ik heb daar geen keuze in gemaakt, noch de Vlaamse Regering. We zorgen wel voor regelmatige terugkoppelingen, en wanneer er een afdoende kritische massa zou zijn van eventuele

aanpassingen of bijschavingen van de eindtermen, dan komen we naar dit parlement en kunnen we dat ook doorvoeren. We moeten echter zien dat we niet te veel momenten gaan veroorzaken, want uiteindelijk moet wel altijd een decretaal proces worden doorlopen.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik geef nog een aantal reacties vanuit onze fractie. De haalbaarheid is moeilijk in kaart te brengen, maar toch denk ik dat we de inspanning moeten doen. Als we van ons onderwijs, van onze school- en klaspraktijk verwachten dat ze evidence-informed en evidencebased werken, moeten we ook vanuit de overheid verwachten dat de ontwikkeling van de eindtermen evidence-informed en evidencebased zijn. We moeten dat meenemen bij het bepalen van de haalbaarheid ervan en daar in de toekomst over waken.

Het is goed dat die experts hun zegje kunnen doen, maar uit ervaring weten we dat de afstand tot de werkvloer, tot de eigenheid van het leerplichtonderwijs er is. We moeten op zoek gaan naar goede methodieken en dat evenwicht bewaren. Maar ook en vooral moeten we er alles aan doen om de leerkrachten de vrijheid in tijd en ruimte te geven om om te gaan met die eindtermen en die vrijheid te bewaken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, met de verdere antwoorden die u nog hebt gegeven en de aansluitende commissie van experts denk ik dat de praktijkcommissie een stevige samenstelling heeft om zich van haar taak te kwijten en om verder onderzoek te doen naar waar er bijstellingen nodig zijn.

Maar ik wil graag wijzen op iets dat ik daarnet al zei: als je op het moment van een transitie de analyse maakt, dan moet je ook het transitiegegeven op zich daaruit kunnen filteren. Dat is niet zo evident, maar ik heb er alle vertrouwen in dat dat zal lukken.

Verder hoop ik dat de commissie ons wat betreft de initiële opdracht die werd gegeven in verband met de specifieke vakken in bso, tso en kso kan vertellen welke bijstellingen er eventueel nodig zijn. Het gegeven dat we in dit parlement hebben goedgekeurd, namelijk die ambitieuze eindtermen, moeten we natuurlijk wel overeind houden. Ik verwijs er nogmaals naar: vorige week nog maar werd een vraag gesteld over de vaststelling dat slechts een op de vier van onze afstuderende jongeren uit het bso erin slaagt om een eenvoudige berekening te maken. Het vraagstuk was: als je met één pot verf 3 vierkante meter kunt verven en je hebt een plafond van 7 vierkante meter, hoeveel potten verf moet je dan kopen? Als slechts een op de vier van onze jongeren in het bso daarop het antwoord kan berekenen, hebben we volgens mij niet de ruimte om op die fundamentele zaken in te grijpen. Al geef ik wel mee, collega's, dat dat misschien niet het probleem is van de eindtermen van de tweede en de derde graad, maar dat dat eerder veel vroeger zit, in het basisonderwijs. Minister, het is misschien een andere vraag, maar misschien moeten we de eindtermen van het basisonderwijs ook eens onder de loep nemen?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw bijkomend antwoord. We wensen de scholen en de leerkrachten die volop bezig zijn met die transitie heel veel succes. Want het zal niet gemakkelijk zijn, dat hebben ze zelf ook al aangegeven, en het zal tijd kosten. Ik snap ook wel dat ze vanuit die commissie niet alles kunnen meten, maar het zal wel nodig zijn. Misschien kunnen de scholen een beetje helpen door zelf al goed in kaart te brengen hoeveel uren ze nodig hebben voor bepaalde zaken.

Minister, u zegt dat de tweede graad de basis is voor de derde en dat we eerst die moeten meten en dat de derde graad dan wel zal volgen. Maar ik denk dat die derde graad, vooral in het bso, toch vooral praktijkvakken zijn. En daar zal het echt aankomen op een voldoende aantal uren. Dat zal moeten blijken. Daarom blijven wij pleiten voor de verlenging met twee jaar – en dat zal misschien nog niet genoeg zijn – om de hele uitrol van die eindtermen te volgen.

We komen hier zeker op terug. Ik dank u.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanbevelingen in het rapport van de commissie Beter Onderwijs en het gebrek aan acties om de onderwijskwaliteit te verbeteren – 2783 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Eind oktober presenteerde de commissie Beter Onderwijs haar langverwachte rapport om de dalende onderwijskwaliteit een halt toe te roepen. De commissie onder leiding van Philip Brinckman kreeg hiertoe van de minister de opdracht in de nasleep van de onderwijsdiscussie als gevolg van de voor Vlaanderen desastreuze PISA-resultaten (Programme for International Student Assessment) en moest een van de hefboomen worden om onze onderwijskwaliteit een boost te geven. Het rapport 'Naar de kern: de leerlingen en hun leer-kracht' bevat 58 evidence-informed aanbevelingen, waarvan een deel voornamelijk naar de overheid gericht is, maar het merendeel vooral of zelfs exclusief bedoeld is voor scholen en inrichtende machten als vormgevers van de concrete school- en klaspraktijk.

Volgens recente mediaberichten blijkt echter dat er zes maanden na de publicatie van het rapport nog altijd amper zicht is op concrete acties die het onderwijs sindsdien heeft ondernomen of zal ondernemen. De heer Brinckman ging de voorbije maanden nochtans de boer op met zijn rapport om iedereen van die inzichten te overtuigen. Volgens hem is er wel veel interesse en goede wil om met de voorstellen aan de slag te gaan, maar niet overal is men overtuigd van de urgentie van het probleem.

Critici verwijten vooral de koepels een gebrek aan daadkracht of op zijn minst een gebrek een stevig signaal dat ze de aanbevelingen ter harte nemen. Zo verklaarde Dirk Van Damme dat er na zovele maanden nog steeds geen enkele inhoudelijke publieke reactie was van koepels. "Wanneer pedagogische consensus in vraag wordt gesteld, overheerst omerta", aldus Van Damme. Wouter Duyck, zelf ook een van de leden van de commissie, stelde het als volgt: "De onderwijsverstrekkers blijven in gebreke. De focus op basisvaardigheden kan je vrij snel realiseren zonder grote onderwijshervorming, bijvoorbeeld door meer lestijd aan lezen te besteden. Ik heb daar nog steeds niets van gezien. Ik heb niet het gevoel dat er sinds ons rapport veel in gang is gezet. Hallucinant, als je kijkt naar de achteruitgang van onze leerlingen voor lezen en wiskunde."

Minister, hoe evalueert u de klachten van bepaalde leden van de commissie Beter Onderwijs en andere onderwijsexperten? Deelt u deze bezorgdheden?

U overlegt natuurlijk zeer vaak met de onderwijsverstrekkers. Maar welke overlegmomenten zijn er al geweest tussen u en/of uw kabinet met de

onderwijsverstrekkers over of op basis van de bevindingen van het rapport dat we net hebben aangekaart? Wat waren daar de conclusies? Zijn er als resultante hiervan engagementen aangegaan door de onderwijsverstrekkers? Indien niet, waarom niet?

Welke initiatieven zult u nemen om de bevindingen van de commissie Beter Onderwijs meer weerklank te doen vinden op de concrete klasvloer? Hoe zult u ervoor zorgen dat binnen ons onderwijs de evidence-informed praktijken, die zich niet zozeer op beleids-, maar op school- en klasniveau situeren, effectief meer in de praktijk worden gebracht? Zult u hier een meer actieve of meer aanmanende rol opnemen tegenover de onderwijsverstrekkers? Ik dank u alvast voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is begrijpelijk en het siert de commissie Beter Onderwijs dat ze voortgang wil zien in de uitvoering van het aangeleverde advies. Verschillende commissieleden hebben ook al een aantal maanden, en telkens onder voorzitterschap van de heer Brinckman, deelgenomen aan vele overlegmomenten met schoolbesturen, sociale partners, onderwijsverstrekkers, adviesorganen, bedrijven en sectoren. Ook hebben we de afgelopen maanden met mijn kabinet op regelmatige basis besprekingen gevoerd rond een aantal grote thema's uit het rapport, zoals de professionalisering van de leerkracht, het kenniscentrum en het herwaarderen van het lerarenberoep, waarbij we effectief wel elementen meenemen in ons beleid – in de mate dat we dat zelf natuurlijk kunnen en mogen.

Ik vind deze aanpak ook correct, zo'n proces heeft tijd nodig. Globaal kan ik vaststellen dat er een ruime bereidheid tot dialoog is bij alle stakeholders, maar dat men niet altijd op eenzelfde golflengte zit met betrekking tot de aanbevelingen. Dat is natuurlijk evident, iedere partner bekijkt dat rapport vanuit zijn eigen invalshoek en verantwoordelijkheden. Het is belangrijk dat er een evenwicht ontstaat tussen de sense of urgency van het rapport en de tijd die nodig is om de zaken ten goede te keren. De onderwijsverstrekkers zijn daarbij natuurlijk van cruciaal belang, net als de overlegmomenten met de commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement. Het is net de bedoeling om tot een grote mate van consensus te komen over welke richting we uit moeten, om iets te doen aan de kwaliteit van ons onderwijs en te komen tot een beter onderwijs.

De verdere stappen zijn dus inderdaad nog niet afgeklopt, om de eenvoudige reden dat ik het ontzettend belangrijk vind dat we er een uitvoerig debat over kunnen voeren, en we kunnen komen tot een maximale consensus en een maximaal draagvlak. Het is ook zo dat de commissie Beter Onderwijs zelf toewerkt naar een momentum in het najaar, naar een evenement dat men in gedachten heeft voor dit najaar.

Om terug te keren op de vraag of ik reeds inga op de adviezen van het rapport en hoe ik een evidencebased praktijk verder op de klasvloer wil brengen: in het algemeen kan ik zeggen dat ons beleid toch gekenmerkt wordt door een grotere focus op kennisverwerving, de versterking van de basisvaardigheden en de wetenschappelijke onderbouw en meting van de Vlaamse onderwijs-effectiviteit. Dat zijn aspecten die het rapport van de commissie Beter Onderwijs toch ook nadrukkelijk naar voren schuift. Diverse specifieke aspecten van de aanbevelingen – het zijn er wel wat, het zijn er 58 – zitten eigenlijk reeds mee in een waaier van beleidsmaatregelen, al zijn die interventies momenteel misschien minder duidelijk gelinkt aan het rapport van de commissie.

Het gaat om beleidsinitiatieven zoals de cao-afspraken, denk bijvoorbeeld aan de extra helpende handen in de kleuterklas, dat strookt met de aanbevelingen van de commissie Beter Onderwijs. De beleidsondersteuner en het versterken van de

aanvangsbegeleiding zitten erin. Er is ook de focus op de kerntaken, waarvoor we in de cao 51 miljoen euro hebben vrijgemaakt, net om toe te laten dat leerkrachten zich meer kunnen concentreren op het lesgeven en minder op de administratie en toezichtstaken. Het debat over de vernieuwing van de lerarenopleiding en de professionalisering zijn we momenteel aan het voeren. Er is ook de versterking van het Nederlands – via de taalintegratietprojecten, maar evengoed de taalscreening, de koalatest –, de focus van de prioritaire nascholing op onder andere taal, de acties van het leesoffensief en de zomerscholen. Het beleid dat we nu hebben uitgerold rond hoogbegaafdheid strookt verder ook met de aanbevelingen. Er zijn ten slotte ook de initiatieven rond kansarmoede, Digisprong en Edusprong. Daar is dus wel wat congruentie, gelukkig.

Een van de belangrijkste punten die vervat zitten in de aanbevelingen, als ik dan zelf een onderscheid mag maken, is misschien net de oprichting van een kenniscentrum met betrekking tot pedagogische methodes die hun effectiviteit hebben bewezen, zowel wetenschappelijk als op de onderwijsvloer. Net daarom zijn we ook in groep naar Londen getrokken en hebben we een bezoek gebracht aan de Education Endowment Foundation (EEF). U weet wel, de coronatrip. Daar hebben we niet alleen een virus opgedaan, maar toch ook heel wat kennis over de werking van die stichting. Daaromtrent zijn we ook in dialoog met de Nederlanders. Zij staan al iets verder op dat vlak, maar werken ook samen met de EEF. Daaraan zou ik ook graag gestalte geven in Vlaanderen. Dat is, denk ik, een van de belangrijkste structurele ingrepen die we zouden kunnen doen en die worden gesuggereerd door de commissie Beter Onderwijs.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw uitgebreid antwoord. U geeft aan wat u al allemaal hebt gedaan en waar in het rapport ook naar wordt verwezen. Bepaalde zaken kunnen we dus al afvinken. Maar u hebt zelf ook gezegd dat het misschien niet altijd duidelijk is waar de zaken zitten die een antwoord zijn op die 58 aanbevelingen. Dat zit dan ergens in. Ik denk dat het niet slecht zou zijn dat u of uw kabinet daar eens een lijstje van zou maken ten behoeve van onze commissie, zodat we eens kunnen kijken wat er al gebeurd is, wat er al is af te vinken, wat er nog moet gebeuren en waarin we nog niet ver staan. We willen allemaal in diezelfde richting evolueren naar beter onderwijs. Er is dus nog werk aan de winkel. Ik denk dat dat wel handig zou zijn. We hebben nog wel een gesprek met de commissie, want dat is uitgesteld en dat zal ook wel een elementje zijn, maar ik denk dat we daar allemaal samen aan moeten werken om dat zo grondig mogelijk aan te pakken, zodat de mensen van de commissie het gevoel krijgen dat er niet alleen naar hen wordt geluisterd maar dat er ook iets mee wordt gedaan. Dat is voor ons heel belangrijk.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, collega Laeremans, voor uw terechte vraag. Wegens het feit dat die nog eens in de commissie op de agenda staat en hier ook mensen aanwezig zijn die elke week een column schrijven en die versturen naar de scholen, denk ik dat dat er nog eens in kan staan. Voor schoolbesturen die een planning maken voor hun pedagogische studiedagen volgend jaar: ik denk dat het rapport Beter Onderwijs een perfecte aanleiding is voor een pedagogische studiedag en om rond de verschillende luiken met leerkrachten te gaan samenzitten en te kijken hoe men dit nu op de scholen gaat aanpakken. Ik denk dat dat een heel interessante oefening is. Niet alleen aanpakken, want er zijn ook al suggesties. Een schoolwerkplan is een term in Vlaanderen die zwaar klinkt, maar als ik directeur zou zijn, zou een schoolwerkplan voor mij dat rapport zijn. Er zit achteraan een lijst die je kunt overlopen. Je kiest daar de thema's uit waarmee je aan de slag kunt gaan, want je kunt niet tegelijkertijd op alles werken.

Ik wil langs deze weg ook een appel doen aan alles en iedereen die betrokken is bij het onderwijs om met dat rapport, dat is samengesteld door experts en mensen van de vloer, aan de slag te gaan, er dingen uit te halen en dat bekend te maken. Minister, ik denk dat het ook goed is om het telkens opnieuw voor te stellen op de ronde van Vlaanderen die u doet ter inspiratie en ter toelichting van verschillende beleidsinitiatieven. Misschien is het goed dat de commissie zelf een soort van aanbod maakt dat ze presenteert. Ik denk dat dat zinvol kan zijn voor iedereen. Ik ben in elk geval blij te horen dat u er zelf ook mee aan de slag blijft gaan en dat het dus niet in een schuif gaat.

Collega's, ik geef trouwens nog mee dat sommige scholen er blijkbaar wel mee aan de slag gaan maar er niet hard te koop mee lopen. Ik quote: "Want bij ons zijn er een aantal die dit niet zo een geweldig rapport vinden. Vandaar dat we een studiedag georganiseerd hebben rond onze schoolvisie en hen daar hebben ingeschoven zonder er veel ruchtbaarheid aan te geven om geen opmerkingen te krijgen van bovenaf." Dat zijn wel dingen waar ik mij zorgen over maakt.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat het goed is dat het rapport nog eens onder de aandacht komt. Ik deel daarin de visie van collega Daniëls.

Ik heb de grootste waardering voor de mensen die eraan gewerkt hebben, en zeker ook voor de voorzitter. Ik kijk uit naar 2 juli, wanneer we het rapport blijkbaar zullen bespreken. Die datum ligt ondertussen vast.

Ze hebben een aantal aanbevelingen gedaan, 58 dacht ik, en er zijn 10 speerpunten. Ik neem aan dat we die niet allemaal meer zullen realiseren binnen de komende twee jaar. De vraag is ook of het wenselijk is om ze allemaal te realiseren. Ik doe daar vandaag geen uitspraak over. Ik zou wel willen vragen, als we er 10 of 15 kunnen doen, welke dat moeten zijn. Ik zou graag van hen weten of ze er ook een prioritering in steken. Vandaag is dat niet het geval. Ik weet ook wel dat de zaken onderling met elkaar verbonden zijn, maar ik wil toch zeker weten waar we de komende twee jaar echt op moeten inzetten. Het is niet zo dat zij het beleid moeten bepalen, voor alle duidelijkheid, maar ik had wel graag een advies gekregen om te kijken hoe we er vervolgens mee aan de slag moeten. Het is geen echte vraag aan de minister, maar een appreciatie van mij over het werk van de commissie.

Loes Vandromme (CD&V): Ik hoor vooral het woord 'consensus'. Consensusfiguren zijn voor onze partij altijd belangrijk. (*Gelach*)

Maar ik herinner me vooral, collega's, dat een aantal mensen binnen het onderwijs aangegeven hebben dat het rapport dat hier op tafel ligt geen receptenboek is waaruit zomaar wat zaken gehaald kunnen worden. Iemand gaf aan dat er heel wat juiste zaken in staan, maar dat men daar lokaal een aantal zaken uit moet kiezen. In het rapport staat ook dat men hoopt een bescheiden bijdrage te kunnen leveren "om deze vonk in het onderwijs te doen overslaan in het belang van het geluk van alle leerlingen en het welzijn van de wereld".

Collega's, ik wil nogmaals benadrukken dat we er alle aandacht aan moeten schenken dat het de schoolbesturen zijn die een visie uitzetten – wat mij betreft samen met leerlingen, leerkrachten, ouders en directies – inzake de lijn die ze kiezen om hun schoolbeleid waar te maken. Ik denk dat het vandaag belangrijk is dat men daarmee aan de slag gaat en dat het lokaal afgestemd wordt.

Minister, u hebt niet verwezen naar de cao. (*Opmerkingen*)

Dan heb ik dat niet gehoord.

Ik denk dat we hier toch ook eens ons licht willen laten schijnen op dat kenniscentrum. Hoe verhoudt dat zich precies tot de andere, bestaande kennisinstellingen? Hoe ziet u dat? Wat is daarvoor de timing?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we zeker en vast, naar aanleiding van de bespreking in deze commissie, een lijstje kunnen opstellen, een soort dashboard, met een stand van zaken, met de aanbevelingen die we al uitgevoerd hebben maar ook met de aanbevelingen die ik niet wil uitvoeren en de redenen daarvoor, bijvoorbeeld omdat het politiek moeilijk haalbaar is. Voor alle duidelijkheid: heel wat schoolbesturen hebben dit rapport ondertussen wel geagendeerd. Ik denk dus dat dat wel wat begint te leven in het onderwijsveld. Ik neem natuurlijk ook een en ander mee in mijn eigen Ronde van Vlaanderen.

Ik heb begrepen dat jullie nog eens gaan samenzitten op 2 juli. Misschien kan ik daarna met een dashboard komen en ook met een stand van zaken met betrekking tot het kenniscentrum. Met deze eerste verkennende trip wilde ik ook het signaal geven dat we dit samen, met volledige betrokkenheid, tot stand wilden brengen. We willen daarbij ook de pedagogische begeleidingsdiensten meenemen, waarnaar u in uw vraagstelling verwees. We proberen dus opnieuw om consensueel een kenniscentrum tot stand te brengen dat hopelijk structureel een bijdrage kan leveren aan de verbetering van de kwaliteit van ons onderwijs.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u, minister. Ik ben blij dat u zegt dat er een dashboard of iets dergelijks zal komen zodat we kunnen bekijken wat al gerealiseerd is, wat nog in de pijplijn zit voor de komende jaren en wat u eventueel niet wenst te doen. Dat kunnen we dan opnieuw bespreken. Ik denk dat het belangrijk is dat we dit boek dat ons bezorgd is niet loslaten en dat we dat thema zeer grondig verder bekijken om ons onderwijs te verbeteren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de naamloze leerjaren als sterke schakel naar het hoger onderwijs – 2810 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: Mevrouw Yalçın heeft het woord.

Hilâl Yalçın (CD&V): Minister, de overstap van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs is voor vele leerlingen uitdagend: voor leerlingen uit een algemeen vormende richting, maar zeker ook voor leerlingen die doorstromen uit de dubbele finaliteit. Het naamloze leerjaar volgt op een beroepsopleiding. Leerlingen die voor dit naamloze leerjaar kiezen, doen dit vaak vanuit de interesse om het volgende schooljaar te starten aan een graduaats- of bacheloropleiding. In een artikel in het belang van Limburg las ik recent dat de ervaringen in Limburg alvast positief zijn. De Hogeschool PXL engageert zich namelijk binnen dit kader als bruggenbouwer om specifiek leerlingen uit dit naamloze leerjaar te laten kennismaken met het hoger onderwijs en zo de stap naar het hoger onderwijs te verkleinen.

De Hogeschool PXL speelde al snel in op de mogelijkheid tot het inrichten van een naamloos leerjaar. Ze bracht scholen die een naamloos leerjaar organiseren samen en ging in gesprek over de afstemming van het aanbod. Omdat het naamloze

leerjaar als doel heeft om leerlingen vanuit de dubbele finaliteit te laten doorstromen naar het hoger onderwijs, werd er bekeken welke basiscompetenties de leerlingen nodig hebben om voorbereid te starten aan een graduaats- of bacheloropleiding. Op basis van deze competenties werkte de Hogeschool PXL sessies en workshops uit. Vier Limburgse scholen en een school uit Diest, die dus het naamloze leerjaar aanbieden, nemen deel aan dit project.

Minister, dit project is mijn inziens een goed voorbeeld van samenwerking tussen hogescholen en het secundair onderwijs om de overstap van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs vlotter te laten verlopen. Ook in het regeerakkoord kunnen we de ambitie lezen om via het naamloze leerjaar of een schakeljaar leerlingen uit het secundair onderwijs voor te bereiden op het hoger onderwijs. Uit uw antwoorden op reeds gestelde vragen over dit thema blijkt dat tegen de start van het schooljaar 2025-2026 dit hele gegeven van onder andere naamloze leerjaren op punt moet staan.

Minister, wat zijn uw bevindingen over dit project en de samenwerking tussen Hogeschool PXL en de Limburgse secundaire scholen?

Wat zult u concreet ondernemen om leerlingen te stimuleren om, ongeacht uit welke finaliteit of onderwijsvorm ze komen, de stap te zetten naar het hoger onderwijs of vormen van levenslang leren? Op welke manier zult u het onderwijsveld hierin ondersteunen?

Mijn voorganger hier in de commissie, collega Jo Brouns, vroeg op 11 februari 2021 naar een stand van zaken over de invulling en uitbouw van de naamloze leerjaren als sterke schakels naar het hoger onderwijs. Meer dan een jaar later stel ik u deze vraag graag opnieuw. Welke stappen zijn er al ondernomen richting 2025, wanneer de naamloze leerjaren op punt zouden moeten staan? En welke stappen zult u in de toekomst nog nemen?

Ik dank u alvast voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ja, ik ben op de hoogte van dat project tussen Hogeschool PXL en vijf secundaire scholen, vier Limburgse en één Vlaams-Brabantse, en ik juich dat ten zeerste toe.

Ik wil wel even meegeven dat niet elke jongere moet gaan voortstuderen. Die boodschap wil ik duidelijk maken. Onze samenleving heeft baat bij verschillende profielen. Het is voor mij belangrijk dat we de jongeren toewijzen naar wat voor hen het beste is: de arbeidsmarkt dan wel het hoger onderwijs.

Het is vooral onze job om hen bij te staan in die keuze: jongeren wijzen op alle verschillende mogelijkheden om direct te gaan werken of een studie in het hoger onderwijs aan te vatten. Ik zie daar vooral een kerntaak voor de secundaire scholen, in het kader van hun beleid op leerlingenbegeleiding, en voor de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's).

Vanuit mijn administratie proberen we dat te ondersteunen. Wat doen wij? We hebben een brochure 'Wat na het secundair onderwijs?', maar vooral de organisatie van de SID-in's (studie-informatiedagen) moet jongeren toeleiden naar een goede keuze. Ik verwijs ook naar de subsidiëring van www.onderwijskiezer.be, waar je een heel laagdrempelig en bevattelijk overzicht krijgt van de mogelijkheden die er zijn.

In dat keuzeproces is er ook de verdere ontwikkeling en verfijning van de oriëntatietool Columbus. We hebben dat hier al enkele keren ter sprake gebracht.

Het is een heel zinvol instrument, dat zijn meerwaarde heeft bewezen en ook steeds voorwerp van voortschrijdend inzicht en aanpassingen allerhande is.

Een mooie realisatie op dat vlak is dat er sinds vorig jaar een nieuwe vorm van feedback werd toegevoegd aan die Columbus, namelijk 'Mijn doorstroomprofiel'. Daarbij wordt er een inschatting gemaakt over hoe leerlingen zullen doorstromen in het eerste jaar hoger onderwijs, op basis van hun antwoorden op de verschillende onderdelen van Columbus. Sinds kort krijgen leerlingen daarbovenop een lijst met studiegebieden die aansluiten bij dat profiel. Leerlingen die benieuwd zijn naar de concrete opleidingen van elk studiegebied kunnen in de feedbackmodule doorklikken naar de website van Onderwijkskiezer. Die zijn met elkaar gelinkt. Die feedback kan zeker een stimulans zijn om een opleiding in het hoger onderwijs te starten.

Tot slot zitten we nog met een probleem. We boeken vooruitgang, maar het zijn vooral de secundaire scholen zelf die met Columbus aan de slag moeten gaan. Zij moeten dat zeker aanbieden in hun oriëntatietools en dat is nog niet overal doorgedrongen. Binnenkort zit we samen met de experts van Columbus om te bekijken hoe we Columbus op termijn meer kunnen openstellen naar de graduat en eventueel ook naar de arbeidsmarkt. Dat is natuurlijk niet eenvoudig, aangezien de hele tool werd ontwikkeld om toe te leiden naar het hoger onderwijs. Dat zou dus een fundamentele hertekening met zich meebrengen. Ik kan daar dus nog niet echt een uitspraak over doen.

Voor de participatie aan vormen van levenslang leren hebben we het Partnerschap Levenslang leren en het actieplan 'Koers zetten naar een lerend Vlaanderen'. Naast acties uit de Vlaamse Veerkracht, zoals de Edusprong en het Voorsprongfonds, zijn er verschillende nieuwe initiatieven om de opleidingsdeelname aan levenslang leren te verhogen, bijvoorbeeld op het vlak van ondersteuning en begeleiding. Het onderwijsveld is vertegenwoordigd in het partnerschap via de onderwijsverstrekkers waaronder de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). Ik zal de uitrol van het actieplan samen met mijn collega Crevits mee opvolgen. Ook in het nieuwe ESF-programma (Europees Sociaal Fonds) zal hier aandacht voor zijn.

Ik stel vast dat steeds meer leerlingen hun weg vinden naar het naamloos leerjaar – dat zijn nog niet de grote aantallen, voor alle duidelijkheid. Het was meer dan een verdubbeling vorig schooljaar, en dan spreken we over 324 leerlingen. Ook het aantal secundaire scholen dat het naamloos leerjaar aanbiedt, is sindsdien sterk gestegen: van 6 in het schooljaar 2019-2020 naar 30 dit schooljaar. Sinds 1 september 2019 kunnen secundaire scholen immers het naamloos leerjaar vrij organiseren zonder een programmatieprocedure te doorlopen.

In het kader van de modernisering van het secundair onderwijs wordt het naamloos leerjaar 'het voorbereidend leerjaar op hoger onderwijs', want dat is het gewoon. Je kunt maar beter zorgen dat de vlag de lading dekt. Toen ik pas aantrad als minister van Onderwijs dacht ik ook: 'Wat is een naamloos leerjaar, wat moet dat in godsnaam betekenen?' (*Gelach*)

Ik had al associaties met die bond. (*Gelach*)

Maar ik zat er weer naast.

Die naamsverandering is een aanleiding voor de inhoudelijke versterking van deze opleiding. Zo kunnen we ervoor zorgen dat het studierendement van deze opleiding versterkt wordt en het aantal leerlingen dat een bachelordiploma behaalt, stijgt.

De invulling daarvan volgt het tijdspad van de ontwikkeling en de implementatie van de nieuwe eindtermen. De modernisering rolt in het derde leerjaar van de

derde graad uit vanaf 1 september 2025. Zoals ik eerder al heb meegegeven, is het niet de bedoeling om voor het voorbereidend leerjaar op hoger onderwijs nieuwe eindtermen te ontwikkelen, maar die eindtermen voor de tweede en derde graad te selecteren die nodig zijn voor een goede doorstroom naar het hoger onderwijs. De voorbereiding is ook een beetje recapitulatie van specifieke eindtermen die gunstig zijn voor doorstroming naar het hoger onderwijs. Dit zal gebeuren volgens de procedure omschreven in het kaderdecreet, door een ontwikkelcommissie met vertegenwoordiging van leraars, onderwijsverstrekkers en experts hoger onderwijs. Mijn administratie is bezig met de voorbereidingen van die invulling, dat zit op schema.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

U weet dat ik hier vrij nieuw ben. Toen ik het artikel over het 'naamloze leerjaar' las, vond ik dat een afschuwelijke naam – ik volg u daar volledig in. Als ik de parlementaire stukken lees, volg ik volledig de collega's Helsen en Daniëls. We moeten daar absoluut een nieuwe naam voor vinden, want als leerling kun je niet trots zijn om een naamloos leerjaar te volgen. Dat klinkt afschuwelijk.

U hebt volledig gelijk om het een nieuwe catchy naam te geven. Dan ga je dat wat meer in the picture zetten. Dan krijg je misschien meer leerlingen die de stap willen wagen en gemakkelijker de toegang vinden tot dat traject. Ik geloof er sterk in, ik vind het een heel mooi project. Ik ben zeer blij dat ik toch contact had met PXL en hoorde dat ze er zelf ook heel blij mee zijn. We zien dat de leerlingen er ook veel aan hebben. Ik ben absoluut gewonnen voor dit traject, op voorwaarde van een nieuwe naam. De collega's zullen dit wel allemaal beamen.

Ik heb nog één klein vraagje. Er is inderdaad een gestage toename van het aantal leerlingen dat in het traject zit, een driehonderdtal. Het aantal scholen zit momenteel op een dertigtal. Hebt u een vooropgesteld streefdoel voor het aantal scholen?

De voorzitter: Ik geef het woord aan de godfather van het naamloos jaar.

De heer Daniëls heeft het woord. *(Gelach)*

Koen Daniëls (N-VA): Uit de mond van een christendemocraat 'godfather' worden genoemd ... *(Opmerkingen)*

Collega's, dat naamloos jaar is echt een belangrijk jaar. Ik ben er jarenlang pleitbezorger van geweest, omdat we in het secundair onderwijs jongeren hebben die om weet ik veel welke reden in het tso en bso zijn terechtgekomen en die dat wel graag hebben gedaan, maar eigenlijk wel naar het hoger onderwijs willen maar een stuk algemene kennis missen. Die reden kan van alles zijn. Ik heb er vroeger zelf in mijn klas gehad die letterlijk door de ontplofing van hun hormonen gedurende jaren andere interesses hadden, alles behalve de leerstof, en dan op 17 of 18 jaar tot de conclusie kwamen dat ze verdorie niet verder geraakten. Dan kwamen ze tot het besef dat ze te veel leerstof hadden gemist.

Dat leerjaar is inhoudelijk belangrijk. Ik merk in scholen dat men er de sterkte en waarde van inziet. Ik denk echt dat het een goede zaak is, ook voor de aantrekkelijkheid van het tso en bso. Men kan dan zeggen dat men de mogelijkheid heeft om weer, versneld, verder te studeren. Ik vraag al jaren om de naamgeving te wijzigen. Dat is ooit in de tekst geraakt tussen vierkante haken omdat er nog geen naam was. Die vierkante haken zijn weggevallen en het 'naamloos leerjaar' is blijven staan. Nu krijgen mensen hun diploma van het naamloos leerjaar. Stel u dat voor op een proclamatie: de zaal schiet in de lach, natuurlijk. Ze denken dat het een mopje is, maar dat is niet zo.

Minister, in het onderwijs moet je altijd eerst een afkorting hebben voor je een naam hebt. *(Gelach)*

Ik dacht dan: het moet iets met springen zijn. Ik dacht aan een 'VLHO-jaar'. Een vlo springt ver, gigantisch ver. Dat zou dan staan voor het 'voorbereidend leerjaar voor hoger onderwijs'. *(Gelach)*

Het 'VLHO' dus, met een 'h'. Of, minister, om in de traditie te blijven: het 'sprongjaar' waarmee men effectief verder kan springen. In elk geval, alles is beter dan wat het nu is. Daar zijn we zeker van.

Maar de inhoud is ook belangrijk. We moeten dat goed monitoren. De leerlingen die het leerjaar volgen en daarna de starttoetsen doen in het hoger onderwijs, doen dat goed. Het is echt een goede voorbereiding. Dat is het inhoudelijke, en dat is minstens even belangrijk.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, het is belangrijk om te zorgen voor nabijheid, voor een regionale spreiding van die opleiding. Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat die regionale spreiding betreft: vanzelfsprekend gaat het om een vrij initiatief. We gaan niet contingeren of bepalen dat er per onderwijszone, per regio, per provincie een minimaal streefdoel ter zake is. Ik vind het goed dat de samenwerking vooral ontstaat met hogeronderwijsinstellingen en secundaire scholen. Dat is de belangrijkste dynamiek die er kan bestaan.

Wat betreft de vlag van een en ander en een sexy naam, moet ik bekennen dat ik misschien wat tekortgeschoten ben. Maar laten we gewoon uitgaan van het gezonde principe dat een vlag ook een lading dekt. In dezen is dat een voorbereidend jaar op het hoger onderwijs. Als het blaft als een hond, klinkt als een hond en eruit ziet als een hond, dan is het een hond. Noem het dan een hond. Dat is misschien gewoon een gezond principe.

Ik denk zelfs dat er in het regeerakkoord ook sprake is van een schakeljaar. Het is gewoon een voorbereidend jaar, punt, waarbij je probeert om de leerlingen uit het bso en het tso te laten schakelen naar een graduaats- of bacheloropleiding.

Ik wil daar geen doelstelling aan koppelen. Want waarom zou dat ook moeten? Dan lijkt het opnieuw alsof je ervan uitgaat uit dat de keuze voor de arbeidsmarkt een foute keuze is, quod non. Dat zou ik dus niet doen. Maar ik denk wel dat we wat meer richtbaarheid moeten geven aan de mogelijkheid. Vooral daar schieten we tekort, ook secundaire scholen die niet echt op de hoogte zijn van dat zevende jaar.

Zodra het op punt staat, neem ik dat zeker mee naar de VLHORA. Want misschien is het in eerste instantie zinvol en opnieuw een aanleiding voor hogeronderwijsinstellingen om de stap te zetten naar secundaire scholen.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er is eensgezindheid over een andere naam. Hopelijk kunnen we daar in de toekomst wel iets op plakken.

Heb ik u daarnet horen antwoorden dat u een aantal eindtermen zult selecteren die ertoe doen? Mag ik daaruit afleiden dat er een aantal eindtermen zijn die niet echt een minimum zijn? Heb ik dat nu juist gehoord? Ik vond het een vreemde opmerking.

Minister Ben Weyts: Ik bedoelde: de eindetermen die het meest zinvol zijn, die er het meeste toe doen in functie van de voorbereiding op het hoger onderwijs. Want de eindetermen zijn ofwel gericht naar de arbeidsmarkt ofwel naar een dubbele finaliteit ofwel naar een doorstroming, maar sommige eindetermen zijn het belangrijkste in functie van de doorstroming naar een hogeronderwijsopleiding. Maar goed, ik moet mij niet uitspreken over het werk dat de betrokken ontwikkelcommissie in dezen moet doen. Ik wil daar geen richting aan geven. Maar ik bedoel maar dat je geen nieuwe eindetermen moet uitvinden: je kunt je bedienen van de eindetermen van de derde graad van het secundair onderwijs, daar een selectie uit maken en daarop voortwerken.

Hilâl Yalçın (CD&V): Ik zal hierin berusten, want ik denk dat ik de procedure in verband met vragen en replieken al heb overschreden. Ik zeg graag dat ik hier een nieuwe collega ben en dat ik dat soms niet helemaal doorheb.

De voorzitter: Geen probleem.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over studietoelagen in het hoger onderwijs
– 2788 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, dat het leven een stukje duurder wordt, weten we ondertussen allemaal. Dat is uiteraard ook voor de studenten het geval: het hoger onderwijs en al wat daarbij komt kijken, is voor hen duurder.

Vlaanderen wil studenten alle kansen geven om hun talenten te benutten, en daarom voorzien we het systeem van studietoelagen. Steeds meer Vlaamse studenten komen in aanmerking. Zo waren er tijdens het academiejaar 2020-2021 258.000 studenten ingeschreven in een financierbare opleiding. 61.000 studenten ontvingen effectief een studietoelage. Dat komt neer op 23,7 procent van de studenten, bijna 1 op de 4. In 2019-2020 was nog sprake van 58.000 studenten op 246.000 studenten in financierbare opleidingen, een aandeel van zo'n 23 procent. In absolute aantallen zien we de studenten die een studietoelage nodig hebben, stijgen, en dat al voor het vierde jaar op rij.

Het toont aan dat die studenten de financiële steun nodig hebben. Het is daarom belangrijk dat de toelagen ook voldoende snel worden uitbetaald. We moeten dat dus doen op het moment dat het nodig is, aan het begin van het academiejaar. Dan moet je je boeken kopen, dan moet je misschien een laptop of een tablet kopen of moet je de waarborg voor je kot betalen. Het is op dat moment dat de financiële nood het hoogst is.

Om dat sneller te laten verlopen, zijn er heel wat waardevolle initiatieven genomen, zoals de automatische opstart van de onderzoeken voor hernieuwde. De gemiddelde doorlooptermijn neemt ook al jaren af. In 2020-2021 bedraagt die voor alle onderzoeken 45,9 dagen. De mediaan doorlooptermijn komt op 12 dagen. Dit jaar zijn die termijnen nog korter, korter dan ooit tevoren.

Toch zijn we er niet, minister. Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag blijkt dat op 31 januari 2022 de aanvraag van nog 33.566 studenten hangende was. We

kunnen zeggen dat het de schuld van de studenten is omdat ze een aantal documenten niet hebben ingeleverd, maar dat lijkt niet helemaal waar te zijn, integendeel zelfs. In 5.640 onderzoeken, 17 procent, werd nog gewacht op essentiële informatie van de student. In 5.537 onderzoeken, 16 procent, werd bijkomende informatie opgevraagd. In 22.389 onderzoeken, 67 procent, moest nog een eerste behandeling plaatsvinden. En daar knelt natuurlijk het schoentje, want de cijfers tonen ook aan dat het gros van het studenten in het begin van het jaar hun aanvraag indienen. Het duurt dus een tijdje vooraleer men de studietoelage toegekend krijgt. Het neemt dus tijd vooraleer de administratie een dossier in handen neemt en de doorlooptijd kan starten.

Een tweede vaststelling is, minister, dat studenten me melden dat ze, hoewel hun persoonlijke situatie niet gewijzigd is, financiële steun verliezen als ze van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs gaan. Dat komt omdat de voorwaarden voor de schooltoeslag – nu geïntegreerd in het groeipakket – anders zijn dan die voor de studietoelage. Er zijn bijvoorbeeld andere maxima voor de inkomensgrenzen, of worden de inkomsten van alimentatiegeld bijvoorbeeld in aanmerking genomen bij studietoelagen en bij de schooltoeslag niet.

Minister, hoe apprecieert u de cijfers? Welke initiatieven zult u nemen om de start van een onderzoek nog te versnellen? Kunnen er extra personeelsleden worden ingezet aan het begin van het academiejaar? Ziet u andere mogelijkheden?

Hoe kijkt u naar verschillen tussen de schooltoeslag en de studietoelage? Vindt u die gerechtvaardigd?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben het met u eens dat een en ander onderhevig is aan een heel positieve evolutie, maar in een ideale wereld worden de studietoelagen bij de start van het academiejaar aan de studenten toegekend. Het is dan dat de grootste kosten gemaakt worden.

Zoals gezegd, denk ik dat we een hele tijd geleden al een proces naar verbetering zijn gestart. Ik heb ook aan mijn administratie gevraagd om een plan op te maken voor meer automatisering en digitalisering van de studietoelagen. Dat plan zijn ze volop aan het uitrollen, met een tijdspad over meerdere jaren. We hebben concrete doelstellingen voor ogen, met een timing. De laatste fase is in het jaar 2023.

Zoals u zelf zegt, merkt u elk jaar verbetering op, zeker in vergelijking met de situatie tijdens de vorige legislatuur. Concreet streef ik naar de uitbetaling van de studietoelagen veertien dagen na afronding van de inschrijving van de student in het hoger onderwijs, maar ik weet dat dit zeer ambitieus is.

In totaal pakken we deze legislatuur vijf pijnpunten aan. Ten eerste, het wegwerken van de administratieve last voor de student. Heel concreet zorgen we dat de student zijn dossier voor de studietoelage maar één keer tijdens zijn studies moet opstarten. Daarmee zijn we heel wat studenten ter wille die vaak vergeten of niet weten waar ze recht op hebben, en dus geen aanvraag indienen, die te laat doen of betrekkelijk laat doen.

Ten tweede optimaliseren we het proces en komen we tot een systeem van voorbehandeling. Mijn administratie start het onderzoek proactief op en vervroegt dit elk jaar, om dan uiteindelijk te schakelen naar een systeem van 'voorbehandeling' van de dossiers. Op die manier krijgen studenten heel snel duidelijkheid of ze recht hebben op een studietoelage, eventueel zelfs nog voor ze zijn ingeschreven.

Ten derde automatiseren we het proces nog verder. Door de voorbehandeling van de dossiers kunnen beslissingen worden genomen net na de inschrijving van de

student aan een hogeschool of universiteit. Dit is een van de belangrijkste maatregelen om te komen tot de meest wenselijke situatie waarbij studenten binnen de veertien dagen na afronding van hun inschrijving aan de hogeschool of universiteit al hun studietoelage ontvangen.

Ten vierde versterken we de privacy van de student. Een student is meestal volwassen en is dan ook de persoon die de aanvraag indient. De student kan wel zelf de toegang geven tot het eigen dossier aan de ouders of aan iemand anders, via het digitale loket

Tot slot werken we aan de betrouwbaarheid voor de student. Enkel de student zal na digitale authenticatie kunnen bepalen aan wie de studietoelage wordt uitbetaald, conform de decretale bepalingen.

Concreet werken we in vier fases. De eerste fase was in 2020-2021, de laatste fase zal voltooid zijn in 2023.

Ik overloop nog even wat we al concreet hebben gedaan. Sinds 2020-2021 is de behandeltermijn echt aanzienlijk versneld door twee ingrepen. Er is de vereenvoudigde aanvraagprocedure: je vraagt nog maar één keer aan en vervolgens is het een automatisme. En er is de nieuwe behandelvolgorde: hoe groter de kans op een studietoelage, hoe sneller je dossier wordt behandeld. Dat is ook wel een goed principe.

We hebben vervolgens ook de datum waarop de administratie van start mag gaan met de dossiers vervroegd naar een paar maanden voor het academiejaar.

We hebben vooronderzoek mogelijk gemaakt. We hebben ook de automatische opstart van een dossier mogelijk gemaakt en we hebben het mogelijk gemaakt dat een student zijn aanvraagdossier kan intrekken, bijvoorbeeld als de student zijn studies heeft stopgezet.

We hebben ook verschillende acties gedaan om de studenten beter te informeren. Elke leerling in het zesde jaar secundair onderwijs kreeg vorig jaar in juni een informatiebrochure over de studietoelagen. Ik denk dat dit voor het eerst is gebeurd.

Sinds vorige maand is er een digitaal een-op-eengesprek mogelijk met de dossierbehandelaars van mijn administratie om de studenten bij hun aanvraag te helpen. Mijn administratie gaat binnenkort ook een ronde van Vlaanderen doen, waarbij ze elke studentenstad gaan bezoeken om de studenten te gaan helpen hun aanvraag in te dienen. We doen echt het maximaal mogelijke om te ondersteunen. We kunnen dit natuurlijk niet voor elke student, en dat zal ook in de toekomst niet lukken.

Heel concreet streven we ernaar dat twee op de drie rechthebbende studenten in de toekomst twee weken na inschrijving hun studietoelagen hebben ontvangen. Dat is echt een heel ambitieus doel, op het gevaar af hierop te worden afgerekend. Maar samen met de administratie moet je natuurlijk wel wat doelen voor ogen hebben. We willen dat negen op de tien uiteindelijk rechthebbende studenten hun toelage ontvangen tegen eind december na de start van het academiejaar.

Er zijn meerdere redenen waarom dit niet mogelijk is voor 100 procent van de rechthebbende studenten. Ik noem er een paar. Het is zo dat studenten tijd krijgen tot op het einde van het academiejaar om hun aanvraag voor het tegen dan afgelopen academiejaar aan te vragen. Als een student geen aanvraag doet, kunnen we natuurlijk ook geen uitbetaling doen. Mijn administratie kan helaas niet tijdreizen. De Vlaamse ombudsman vindt dat studenten zelfs daarna nog hun studietoelagen moeten kunnen aanvragen, ook al is het doel van de studietoelagen om de studenten financieel te ondersteunen bij hun studies en niet na de studies.

Ik vind het toch een beetje te zeer opgerekt dat je nog een subsidie geeft als de studies zijn afgerond. Dat lijkt me toch niet de meest prioritaire doelstelling van studietoelagen.

Soms ontbreekt er echt informatie. De aanvrager heeft niet alles of niet alles goed ingevuld. Er worden fouten gemaakt bij de dossiers, soms bij het manueel inbrengen. Dat gebeurt bij alle formaliteiten. In dat geval kan mijn administratie niet anders dan wachten op de correcte informatie, en dat duurt soms ook nog even. Dat krijgt ook nog een statistische verwerking.

Kan het dus nog beter? Ja, daar werken we aan. We werken deze legislatuur echt aan een nieuw dienstverleningsmodel.

Is het vandaag al een optimaal systeem? Ik durf toch te stellen dat we hier al een goed model van studietoelagen hebben om kansen te geven aan onze studenten en dat we al – het is niet suboptimaal – een vrij performant systeem hebben.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, dank u wel. U stelt scherpe doelstellingen. Een daarvan, die ik met stip noteer – en ik vind vooral de manier waarop u die formuleert belangrijk –, is het toekennen van studietoelagen veertien dagen na de afronding van het inschrijven in het hoger onderwijs. Het is een andere manier van ernaar te kijken want nu spelen we soms een beetje met: 'de doorlooptermijnen zijn korter', wat uiteraard goed is. Een doorlooptermijn is een termijn tussen wanneer de administratie het dossier vastpakt en wanneer het afgehandeld is. Je weet natuurlijk niet hoelang het duurt vooraleer de administratie het dossier vastpakt.

Ik zie in de cijfers dat 77.000 van de 100.000 aanvragen die binnen waren op het moment van mijn schriftelijke vraag in februari, eigenlijk in augustus, september en oktober gebeuren. Dat is wel een stortvloed voor de administratie. Is het soms ook niet gewoon een probleem dat er in het begin van het academiejaar een piek is die eigen is aan studietoelagen en dat het soms lang duurt vooraleer de administratie de tijd heeft om dat dossier vast te pakken? Is het dan niet logisch om tijdelijk wat extra personeel in te zetten om dit onmiddellijk te kunnen doen?

Ik denk dat ik geen antwoord op mijn laatste vraag heb gehoord over het verschil in voorwaarden tussen schooltoelagen en studietoelagen. Is dat iets wat u ook onderzoekt? Er zijn wel verschillen, en het lijkt me niet gerechtvaardigd dat als je situatie als student in het secundair onderwijs niet verandert in het hoger onderwijs, je eigenlijk studietoelagen kunt verliezen. Het hoger onderwijs is gewoon duurder, en als er een financiële nood is in het secundair onderwijs, dan zal die er zeker en vast ook zijn in het hoger onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ik denk dat we al een hele weg hebben afgelegd en dat er enorme stappen vooruit werden gezet. De afdeling Studietoelagen krijgt elk jaar meer en meer dossiers te verwerken. Toch slaagt men erin om die doorlooptermijn jaar na jaar te verkorten. Sinds kort kunnen onderzoeken nog vroeger in het jaar worden opgestart, zelfs nog voor de start van het academiejaar, maar ook de automatische herstart van bekende dossiers kon worden versneld. Bovendien moeten studenten die voor het eerst een studietoelage aanvragen, dit zelfs nog maar één keer doen.

Minister, u wees er terecht op dat er ook een verantwoordelijkheid ligt bij de individuele student om haar of zijn dossier zo snel en zo correct mogelijk te

vervolledigen. Ook op dat vlak levert de administratie grote inspanningen om de student zo maximaal mogelijk te ondersteunen. Alle lof daarvoor.

Ook dit academiejaar heeft de administratie opnieuw een versnelling hoger geschakeld. Ik heb het even op de website Studietoelagen opgezocht: eind november van dit academiejaar werd een recordaantal studietoelagen toegekend. Maar liefst de helft van de rechthebbende studenten kreeg de toelage eind november al op de rekening.

Collega's, het kan inderdaad nog beter en nog sneller, daarover zijn we het allemaal eens. Aan het begin van het academiejaar zijn de kosten inderdaad het hoogst. Collega Warnez wees erop, de minister beaamde dit. Daarom zijn we als N-VA-fractie dan ook enorm tevreden met de doelstelling om de uitbetalingstermijn te beperken tot twee weken na de inschrijving, en dit voor twee op de drie rechthebbende studenten. Een zeer, zeer ambitieuze doelstelling, minister – u wees er ook op. Daarom: alle succes vanwege onze fractie voor de administratie. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik neem aan dat het een heel huzarenstuk is om de schooltoeslag automatisch uit te betalen voor kinderen in het leerplichtonderwijs en hbo5 Verpleegkunde blijkbaar ook. Wat ik dan wel raar vind – of wat toch kansen geeft –, is dat als je schooltoeslag kunt geven aan studenten binnen hbo5, die per definitie ook volwassenen zijn, je dit toch ook kunt doen voor studenten aan de hogeschool of de universiteit. Er zullen zeker bijkomende complexiteiten zijn, die ik vandaag misschien te weinig inschat, maar voor iemand die hbo5 Verpleegkunde doet, kan het wel. Waarom zou het dan niet kunnen voor iemand die een bachelor Verpleegkunde doet, of voor iemand die een andere bacheloropleiding of universitaire opleiding volgt?

Minister, bent u van plan om ook stappen vooruit te zetten voor die automatische rechtentoekenning zonder dat men het ook echt zelf moet aanvragen of zelf stappen moet zetten? Dat was mijn vraag. Maar ik besef dat het niet evident is en dat er al heel wat werk is gebeurd. Het ultieme is natuurlijk dat er een automatische rechtentoekenning gebeurt voor mensen die er recht op hebben.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb nog wel enkele elementen van antwoord.

Wat is de stand vandaag? Op dit ogenblik heeft 85 procent van alle aanvragers voor dit academiejaar een beslissing van de administratie ontvangen. 85 procent. Ongeveer 7 procent wacht nog op een behandeling, maar het gros daarvan – zelfs meer dan twee derde van deze dossiers – zijn aanvragers waarvan de kans op effectieve toekenning van een studietoelage lager is. Het heeft te maken met het systeem dat we de dossiers van diegenen die het meeste kans maken op de toekenning van een studietoelage, ook eerst behandelen. De resultante daarvan is natuurlijk dat de aanvragen van diegenen die minder kans maken – en in veel gevallen zijn dat diegenen die voorheen al een negatief antwoord hebben gekregen bij eerdere aanvragen – pas later worden behandeld. Als je prioriteiten stelt, wil dat ook zeggen dat de ene sneller wordt behandeld en dat de andere een beetje later wordt behandeld.

Uiteraard heeft de inzet van meer personeel een positief effect op de doorlooptijd. Mijn administratie wordt natuurlijk ook wel uitgedaagd – ik denk dat dat een doelstelling is die we allemaal voor ogen hebben – om zo efficiënt en zo rationeel mogelijk op te treden. Er is ook een koppenbesparing die we met zijn allen moeten realiseren. Toch slaagt men er in om jaar na jaar vooruitgang te boeken. Chapeau

daarvoor. Het is ook zo dat het recht op onderzoek toch wel een heel specifieke expertise vereist. Er gaat wel wat complexiteit mee gepaard. Zelfs indien we geen rekening moeten houden met een koppenbesparing en integendeel extra koppen zouden mogen 'intanken' om vervolgens sneller geld te kunnen uitgeven in het kader van de studietoelagen, is het niet zo eenvoudig om extra personeel even kort te gaan opleiden om toch een serieuze verantwoordelijkheid ter harte te nemen, namelijk beslissen of iemand al dan niet een studietoelage krijgt. Ik denk dat het sowieso al enkele maanden zou vergen om zo'n behandelaar op te leiden.

De administratie heeft op het vlak van automatisering van de studietoelagen grote stappen vooruit gezet. Bijna 40 procent van de beslissingen die werden genomen in het huidige academiejaar, is volledig geautomatiseerd. Ook in het komende academiejaar zetten we daar nog meer op in.

We werken ook nauwer samen met de studentenvoorzieningen. Die studenten-voorzieningen kunnen ook een voorschot toekennen.

Ik spring naar de discussie over de vergelijking tussen het secundair onderwijs en het hoger onderwijs. Dat is heel duidelijk een beleidskeuze die men met z'n allen heeft gemaakt tijdens de vorige regeerperiode. Het systeem van schooltoelage naar schooltoeslag is toen herzien. Vanuit een efficiëntieperspectief is ook besloten om verschillende concepten en voorwaarden voor die nieuwe schooltoeslag af te stemmen op die van het groeipakket. Nu het tegenovergestelde gaan doen, lijkt me toch een fundamentele herziening van beleidskeuzes die zijn gemaakt. De ratio was dat, door het afstemmen op het groeipakket, er maximaal kon worden ingezet op automatisering van die beslissingen. Dat houdt in dat vanaf dan ook een ander inkomensbegrip wordt gehanteerd bij de schooltoeslag en dat bepaalde voorwaarden werden versoepeld. De automatische toekenning en de wijziging in de voorwaarden heeft trouwens geleid tot een sterke toename van het aantal schoolgaande leerlingen met schooltoeslag. Bijna de helft van alle leerlingen in het secundair onderwijs ontvangt vandaag een schooltoeslag. Bijna de helft.

Het klopt dat de studietoelagen voor het hoger onderwijs selectiever zijn. De voorwaarden zijn onveranderd gebleven en zijn daardoor wel fijnmaziger dan bij de andere onderwijsniveaus. We hebben toen ook heel duidelijk de keuze gemaakt om zo'n wijziging niet door te voeren voor de studietoelage in het hoger onderwijs. Een grondige hervorming van de studietoelage in het hoger onderwijs hebben we ook niet opgenomen in het Vlaams regeerakkoord.

Ik denk dat we nu een alsmaar performanter systeem hebben. Als ik me niet vergis, geniet ondertussen een op de vier studenten een beurs. Dat maakt ook dat we ervoor kunnen zorgen dat dit een serieuze financiële ondersteuning is. Je kunt natuurlijk twee wegen bewandelen. Ofwel zeg je dat je nog voorwaarden gaat versoepelen en drempels gaat verlagen, en als je dat doet met gesloten beurzen, zal dat ertoe leiden dat diegenen die er meer nood aan hebben, minder zullen krijgen. Het alternatief is dat je zegt dat je er extra middelen bovenop gooit. Dat is de gemakkelijkste oplossing. Het eerste scenario lijkt me alleszins niet zo wenselijk. Op het tweede scenario kunnen we allemaal hopen, maar ik weet niet of de algemene budgettaire toestand van dien aard is dat we daar enige realistische hoop op mogen vestigen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voor alle duidelijkheid: ik weet zelfs niet of dat gaat over het aanwerven van extra personeel. Het gaat erover dat als er capaciteit is voor 100 over een heel jaar, er in dit geval misschien beter 120 worden ingezet tijdens de eerste twee maanden en 80 tijdens de rest van het jaar. Ik weet dat dat niet zo flexibel kan, maar in het kader van outsourcen of het tijdelijk inhuren van mensen lijkt me dat nu toch niet zo onoverkomelijk, maar goed.

U zei ook dat 85 procent vandaag een antwoord heeft gekregen. We zijn natuurlijk ook half mei, ik vind het nog altijd geen heel hoog cijfer, zeker als de ambitie die u in uw eerste antwoord gaf, 90 procent in december is.

Verder gaf u ook aan dat u nauw samenwerkt met studentenvoorzieningen, dat wij voorschotten kunnen geven, maar dat is natuurlijk ook dubbel werk. Dan zegt u eigenlijk tegen die studentenvoorzieningen dat ze moeten bekijken of die mensen een studietoelage of een voorschot op een studietoelage nodig hebben, en dan moet u het zelf als administratie ook nog een keer gaan bekijken. Dat lijkt me dubbel werk. Het lijkt me veel verstandiger om ze zelf in eerste instantie of onmiddellijk te kunnen toekennen.

Tot slot, wat de schooltoeslag betreft zijn er in de vorige regeerperiode verbeteringen gebeurd. De essentiële vraag is echter altijd: heeft men financiële steun nodig, ja of neen? Als het antwoord is dat men die nodig heeft in het secundair, dan is die ook wel nodig in het hoger onderwijs, denk ik, tenzij de financiële situatie is veranderd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toekomst van het project Talent
– 2816 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): In de commissievergadering van 21 april bedankte ik de collega's voor de bewustwording die er deze regeerperiode is gekomen rond hoogbegaafde leerlingen. Samen werkten we een resolutie uit om eindelijk werk te maken van een beleid dat ervoor zorgt dat deze significante en belangrijke groep niet meer vergeten wordt. Minister Weyts liet er geen gras over groeien: intussen werden al heel wat maatregelen genomen die duidelijk in het verlengde van deze resolutie liggen: kinderen jonger dan 8 jaar kunnen hun diploma lager onderwijs halen, want de minimumleeftijd voor het getuigschrift werd geschrapt; de minimumleeftijd om aan het lager onderwijs te starten, verdwijnt, behoudens toelating van de klassenraad en het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB); in het secundair onderwijs kunnen scholieren vrijstellingen krijgen voor vakken die ze al onder de knie hebben.

Nog een belangrijk initiatief dat werd genomen, is het nog lopende project Talent, met de voorbeeldscholen en het expertisecentrum. Dat bestaat uit dertien lerende netwerken, die werden gevormd onder de hoede van dertien ankerscholen en het expertisecentrum Talent. Deze scholen en het centrum werden onder meer geselecteerd vanwege hun reeds bestaande expertise rond hoogbegaafdheid. Het project heeft tot doel om deze goede praktijken en kennis verder te onderzoeken, te delen en te verspreiden naar andere scholen binnen de structuur van het lerend netwerk.

In het secundair onderwijs bestaan er momenteel heel wat regelgevende hindernissen om te versnellen. Leerlingen kunnen via de examencommissie vroegtijdig afstuderen, maar kunnen niet zomaar over de verschillende graden springen.

De minister kondigde op 28 maart aan dat vanaf volgend schooljaar leerlingen uit het secundair onderwijs vrijstellingen voor bepaalde vakken zullen kunnen krijgen.

Bovendien zei hij in de commissievergadering van 21 april dat via het nieuwe organisatiebesluit voor het secundair onderwijs dergelijke versnellingen van een volledig schooljaar momenteel onderzocht worden. De minister was namelijk van mening dat er nog heel wat beperkingen moeten worden weggewerkt.

Minister, in diezelfde vergadering had ik in mijn slotreplik nog een vraag voor u, waar u toen helaas niet meer op mocht antwoorden. U hebt in het tweede antwoord gesteld dat het project binnenkort afloopt en dat u het in het najaar wenst te evalueren. Ik hoop echter vurig dat er een vervolg komt op dit project of dat het wordt verdergezet, want de deelnemende scholen alsook het lerend netwerk en het expertisecentrum zijn hier erg lovend over.

Minister, wordt het project verdergezet? Zo ja, in welke hoedanigheid? Welke middelen zullen er worden voorzien? Worden de CLB's, pedagogische begeleidingsdiensten, lerarenopleidingen en ondersteuners in de toekomst betrokken bij het project? Zo ja, op welke manier? Zo nee, waarom niet? Welke timing houdt u aan omtrent de beslissing voor de versnellingen? Wacht u hiermee tot het project Talent geëvalueerd is of gaat u er al vroeger mee aan de slag? Gaat u de deelnemers uit het project betrekken bij deze en volgende besluitvorming? Wie krijgt hier eventueel bijkomend nog een stem in? U sprak in uw antwoord over beperkingen die moeten worden weggewerkt. Betreft het hier beperkingen aangaande de versnellingen in het secundair onderwijs, of zijn er nog andere zaken in de regelgeving van het secundair onderwijs waarvoor u aanpassingen voorziet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Toen we dit project in 2020 in de markt zetten, was er wel wat scepsis daaromtrent. Als je kijkt waar we nu staan, is dit toch een onmiskenbaar – en misschien onverhoopt – succesverhaal geworden.

Ik zal de positieve signalen bundelen in vier punten. Ten eerste hebben we onmiskenbaar vooruitgang geboekt op het vlak van expertiseontwikkeling en vooral expertisedeling, expertisespreiding, inzake hoogbegaafden. Deze discussie is wat vergelijkbaar met de discussie van daarstraks over het kenniscentrum. Het expertisecentrum heeft heel wat praktijken en materialen ontwikkeld waarin de wetenschappelijke evidentie wordt geconcretiseerd over hoe het leren, de motivatie en het welbevinden van cognitief begaafde leerlingen het best bevorderd kunnen worden in het onderwijs. Eenzelfde aanpak streven we dus ook na in het kenniscentrum waarover we het eerder hadden. Die materialen zijn onmiddellijk bruikbaar voor alle scholen en zijn ook heel praktisch gericht. Heel wat zaken werden al uitgetest in de deelnemende scholen. Er is ook een heel gemakkelijke verspreiding van die materialen via de website www.projecttalent.be. Op maandag 3 oktober vindt er een studiedag plaats met de titel 'Cognitief talent koesteren en uitdagen – in de praktijk' waarbij in heel concrete sessies wordt toegelicht hoe scholen met die doelgroep aan de slag kunnen. Ik zal vragen om ook de commissieleden een uitnodiging te bezorgen.

Een tweede positieve ervaring is het enthousiasme in die lerende netwerken, zowel bij de ankerscholen als bij de deelnemende scholen. We moeten erkennen dat de ervaringen inzake professionalisering in het onderwijs nogal uiteenlopend zijn. De ene leraar stak er veel van op, terwijl de andere aangeeft dat er hem weinig bijgebleven is. In dit verhaal van de lerende netwerken met ankerscholen en deelnemende scholen krijg ik enkel positieve signalen te horen. De scholen en leraren zijn eigenaar van hun eigen professionaliseringstraject. Ze kunnen terecht bij andere scholen die eigenlijk in hetzelfde schuitje zitten. Er speelt dus ook een grote mate van empathie. Ze gaan samen op zoek naar gepaste oplossingen. Dat blijkt een formule die echt werkt.

Een derde element is dat het zorgbeleid werd versterkt voor alle leerlingen. De verhalen van de scholen stemmen me positief en doen ook nadenken over de komende professionaliseringsinitiatieven. De scholen geven allemaal aan dat hun onderwijs en zorgbeleid niet enkel versterkt is voor de hoogbegaafden maar ook voor alle andere kinderen en jongeren in de klas. De vraag 'hoe kunnen we ons onderwijs verbeteren voor onze hoogbegaafde leerlingen?' is dus eigenlijk ruimer en houdt in 'hoe kunnen we ons onderwijs verbeteren?'. De scholen geven ons expliciet aan dat ze ook aanpassingen doen voor leerlingen met leerproblemen of gedragsproblemen of leerlingen die gewoon extra tijd nodig hebben. We kunnen hier dus ook wel wat van opsteken in het kader van de discussie over de brede basiszorg.

Een vierde element zijn de beleidsmaatregelen. Bij de meeste projecten komt aan het einde een evaluatie en dan blijkt dat er beleidsmaatregelen nodig zijn om het een en ander te faciliteren. Bij dit project is men erin geslaagd om veel sneller beleidsmaatregelen te nemen. U hebt zelf de drie genomen maatregelen al vermeld. Maar er zitten ook nog drie extra maatregelen in de pijplijn, die we zullen laten starten vanaf 1 september van dit jaar. Ten eerste is de mogelijkheid dat een klassenraad leerlingen kan laten versnellen in het secundair onderwijs nu opgenomen in het besluit houdende de organisatie van het secundair onderwijs, dat nog aan zijn goedkeuringsproces bezig is. Ik denk dat dat deze week of volgende week op de agenda staat. Het is goed dat leerlingen in het secundair onderwijs kunnen versnellen.

In datzelfde besluit wordt mogelijk gemaakt dat klassenraden leerlingen tijdens een schooljaar een studiebekrachtiging uitreiken als ze vaststellen dat die leerlingen alle doelen bereikt hebben. Vandaag is dat enkel mogelijk op het einde van het schooljaar. Nu zullen leerlingen dus bijvoorbeeld ook in januari kunnen afstuderen in het secundair onderwijs en sneller de overstap kunnen maken naar het hoger onderwijs.

Tot slot voorzie ik voor het secundair onderwijs decretaal ook de mogelijkheid om cognitief sterk functionerende leerlingen vrij te stellen van vakken, als de klassenraad oordeelt dat de doelen al bereikt zijn.

Als we deze verwezenlijkingen kunnen voorleggen, lijkt het mij op grond daarvan meer dan zinvol om het project te verlengen en uit te breiden. Concreet gaan we dus verlengen, aangezien we met het expertisecentrum en de ankerscholen sowieso nog tot 31 oktober van volgend jaar verdergaan. Op die manier kunnen we ook de expertisedeling verder verspreiden via de lerende netwerken. Anderzijds gaan we uitbreiden. Het woord verspreidt zich en ondertussen zijn er heel wat andere scholen die heel graag willen deelnemen aan de lerende netwerken. Ik wil hen ook de kans geven om voor het schooljaar 2022-2023 te kunnen instappen in de lerende netwerken.

We vragen aan het expertisecentrum om de informatiedeling naar niet-deelnemende scholen ook verder te faciliteren via studiedagen, via de website of via andere initiatieven. Vanuit de lerende netwerken en het expertisecentrum worden diverse partners – bij uitstek de pedagogische begeleidingsdiensten en de CLB's, maar evengoed de lerarenopleiders en ondersteuners – betrokken, om de expertise uiteindelijk ook in de adviespraktijk van het volledige Vlaamse onderwijs ingang te doen vinden, zodat we ook daar een veel ruimer bereik kunnen hebben dan vandaag.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik ben eigenlijk superblij met uw antwoorden.

Ten eerste, het project zal eigenlijk in zijn volle hoedanigheid worden verdergezet, als ik het goed begrijp. Om even in te gaan op het einde: u geeft aan dat u het

zult verderzetten, dat nieuwe scholen zich zullen mogen aanmelden om aan te sluiten bij de lerende netwerken. Moet ik het dan zo zien dat de huidige ankerscholen hun huidige scholen misschien nog minimaal zullen begeleiden en er dan nieuwe scholen bijnemen? Of zullen er van de scholen die bijvoorbeeld in de huidige lerende netwerken zitten, misschien ook nog enkele ankerscholen bijgecreëerd worden? Hebt u daar al een praktische uitvoering of een praktisch plan voor?

Ten tweede, eventjes over de studiedag van 3 oktober: ik was daar inderdaad ook al van op de hoogte gebracht, die lijkt me zeer interessant. Helaas hebben wij met onze commissie de planning om in de week van 3 oktober naar het buitenland op reis te gaan, dus ik vrees een beetje dat we er niet in zullen slagen om aanwezig te zijn. Ik wil de collega's echter wel zeggen dat er ook een boek aankomt, dat het project zal eindigen met de uitgave van een tweede boek en dat in dat boek ook heel veel praktische informatie en kennis gedeeld zal worden. Ik denk dat dat ook voor de collega's zeer interessante lectuur is. Het boek van het eerste projectjaar is trouwens ook uitgegeven. Ik kom nu niet meteen op de titel, maar dat is ook een heel interessant boek voor wie zich daar wat meer in wil verdiepen.

Wat ik ook meeneem – en dat vind ik toch ook heel belangrijk, minister – is wat u zei over de versterking van de brede basiszorg. Dat is eigenlijk een heel positief neveneffect. Door na te denken over hoe we kunnen verdergaan met de sterke leerlingen, heeft men in dat proces ook aandacht voor alle andere leerlingen en zet men hen op die manier ook mee op de kar. Ik denk dat het een heel belangrijk en positief neveneffect is.

Wat betreft de verderzetting: u suggereert om de mensen van het CLB, de pedagogische begeleiding, de lerarenopleiding en dergelijke toch ook te betrekken in het project, alsook de ondersteuners, omdat we van hen ook expertise gaan verwachten in het kader van het decreet Leersteun. Ik denk dat dat inderdaad een heel belangrijke piste is om mee te nemen.

Over de verderzetting heb ik toch nog een bijkomende vraag. Ik zag nu dat er bij de dertien ankerscholen negen lagere scholen zijn en vier secundaire scholen. Tijdens mijn bezoek aan de scholen heb ik ook gemerkt dat men in de lagere scholen echt al heel hard met dit gegeven bezig is, en vaak ook al langer dan in de secundaire scholen. Er is dus een beetje een onevenwicht tussen beide. Ik hoor langs de andere kant dat men in de secundaire scholen nog veel meer zoekende is en dus ook nog veel meer vragende partij is om tot de lerende netwerken toe te treden. Zult u er aandacht aan besteden dat er misschien een herverdeling komt of dat er misschien een extra aantal secundaire onderwijsscholen tot de ankerscholen kunnen behoren?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb een heel korte vraag die aansluit bij wat collega Krekels zegt. Minister, u hebt het inderdaad gehad over de lerarenopleiding, en ik denk dat dat iets is dat we nog meer onder de aandacht moeten brengen. Er gaat immers heel veel aandacht naar leerlingen die op zaken uitvallen maar er wordt soms te weinig rekening gehouden met de leerlingen die op zaken versnellen. Hoe kunnen we dat sterker in die lerarenopleiding krijgen?

Loes Vandromme (CD&V): Ik waardeer de inzet die er is binnen het beleid en de scholen in verband met de zorg voor hoogbegaafden en snel lerenden. Minister, er zijn ook scholen die tijdens het eerste traject niet in aanmerking kwamen. Krijgen zij als eerste de kans om ook in te tekenen op het vervolg? Dat lijkt me wel een goede keuze, want er waren er toch een aantal die echt wel wilden meewerken aan het project voor hoogbegaafden.

Anderzijds is er nu al veel ruimte mogelijk die de scholen niet altijd benutten. Ik kan zelf getuigen dat scholen soms heel creatief zijn om leerlingen die kunnen versnellen en extra uitdagingen kunnen aangaan, te helpen.

Collega Krekels, we gaan niet op reis, maar op werkbezoek.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dat is te laat, want dat staat al in het verslag. De commissie gaat op reis, dat is een beetje zoals Tiny. *(Opmerkingen van Koen Daniëls. Gelach. Opmerkingen van Jan Laeremans)*

Het aantal ankerscholen blijft gelijk, maar sommige van die scholen hebben wel aangegeven dat ze echt een verdubbeling aankunnen van het aantal deelnemende scholen die ze zullen begeleiden. Meestal geven zij aan 50 procent meer aan te kunnen. Dan spreken we toch over een serieuze uitbreiding van dat netwerk. Intussen blijven alle huidige scholen begeleid worden. De kring wordt dus alsmaar groter.

De integratie in de lerarenopleiding maakt eigenlijk deel uit van onze ambitie om ervoor te zorgen dat de leerkrachten in de opleiding veel beter worden voorbereid op de diversiteit zoals die bestaat in de klas van vandaag. We hebben dat debat al gevoerd. Het gaat over kinderen met diverse achtergronden, cultureel en op het vlak van de thuistaal, maar ook in het kader van de brede basiszorg. Hoe kan men zelf in de klas omgaan met kinderen en jongeren die een beetje uit de band springen, die een beetje anders zijn dan anderen? Hoe kan men daar in eerste instantie zelf mee omgaan in de klas zonder in een kramp te schieten? Dit kan immers een verrijking zijn voor de totaliteit van de klas, en dat vind ik zo hoopgevend: dat het geheel van de groep daar wel bij vaart. Ook tijdens discussies over de eindtermen zeggen we vaak om de lat hoger te leggen, wat ervoor zorgt dat eenieder mee naar boven wordt getrokken. Dat wil niet zeggen dat iedereen dan datzelfde niveau zal bereiken, maar wel dat ze allemaal hogerop worden getrokken.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Tot slot wil ik nog mijn tevredenheid uiten over het feit dat het project wordt verdergezet. Ik denk dat we hier echt een heel belangrijke weg zijn ingeslagen om de leerlingen die sterk cognitief, die hoogbegaafd zijn de aandacht te geven die ze verdienen. Ik hoop dat dit project nog verder kan worden bestendigd, ook na volgend schooljaar.

Ik ben ook blij met de maatregelen die al zijn genomen en met het feit dat die snel ingang zullen vinden in ons onderwijs. Ik denk dat de leerkrachten ook nog een beetje zullen moeten leren omgaan met de mogelijkheden die ze daarbij krijgen maar door het feit dat er lerende netwerken blijven bestaan, kunnen ze ook daar hun ervaringen en praktijken delen. Ik vind dit een heel sterk verhaal en ik dank u voor uw inzet, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.